

Saksframlegg

Arkivsak
21/00713-92

Saksbehandler
Hilde Orven Haugstad

Behandles av
Utvalg for medborgerskap

Møtedato
16.02.2023

Godkjenning av protokoll 19.01.2023

Leders forslag til vedtak:

1. Protokoll fra utvalg for medborgerskap 19.01.2023 godkjennes slik den foreligger.

Sammendrag og konklusjon

Protokoll fra utvalg for medborgerskap 19.01.2023 ligger vedlagt.

Kari Sofie Bjørnsen
leder i utvalg for medborgerskap

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksprotokoll

Arivsak
21/00713

Saksbehandler
Hilde Orven Haugstad

Behandlet av
1 Utvalg for medborgerskap

Møtedato
16.02.2023

Saksnr.
6/23

Godkjenning av protokoll 19.01.2023

Utvalg for medborgerskap har behandlet saken i møte 16.02.2023 sak 6/23

Behandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Protokoll fra utvalg for medborgerskap 19.01.2023 godkjennes slik den foreligger.

Saksframlegg

Arkivsak
23/01468-1

Saksbehandler
Heidi Kopperud
Thommessen

Behandles av
Utvalg for medborgerskap

Møtedato
16.02.2023

Prinsipper for etablering og drift av frivilligsentraler

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Utkast til kriterier og retningslinjer for kommunal støtte til frivilligsentraler legges ut på høring, med høringsfrist 9. mars 2023. Høringen danner grunnlag for sak med endelig forslag til kriterier for etablering og drift av frivilligsentraler i april 2023.
2. Kommunedirektøren legger frem en egen sak som omhandler samarbeidsavtaler for sentraler i Asker, i løpet av våren 2023.

1. Sammendrag og konklusjon

Asker kommune arbeider for å skape gode og forutsigbare rammevilkår for frivilligsentraler i kommunen. Målet er at sentralene skal stimulere til frivillig innsats, være åpne møteplasser for lokalbefolkningen og være et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor, i tråd med sentral forskrift om tilskudd til frivilligsentraler¹.

Denne saken handler om prinsipper for etablering og drift av frivilligsentraler i Asker. Kriterier for kommunalt tilskudd skal gi grunnlag for likebehandling av sentralene. Kriteriene må ivareta både det kommunen og det frivilligheten ønsker å oppnå med sentralene. Kommunedirektøren anbefaler at utkast til kriterier sendes på høring, før

¹ <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/frivillighet/innsiktsartikler/Frivilligsentraler1/id2000850/>

saken kommer tilbake for endelig behandling. I høringsperioden legges det opp til bred medvirkning og aktiv dialog med frivilligsentralene. På den måten kan vi sammen komme fram til en god modell for kommunal støtte til frivilligsentraler. Målet er å få økt deltagelse i aktiviteter som er tilpasset lokale forutsetninger og behov, i tråd med innsatsområdene og strategiene i Temaplan medborgerskap.

Kommunedirektøren mener det er viktig å se frivilligsentraler og innbyggertorg i sammenheng, som en helhet. De er begge viktige møteplasser og arenaer som legger til rette for aktiv deltakelse fra innbyggerne i lokalsamfunnet.

De prinsipielle avklaringene i saken inkluderer følgende:

1. Forholdet mellom kommunalt eide og ikke-kommunale frivilligsentraler
2. Hva legger Asker kommune i begrepet frivilligsentral?
3. Kommunens rolle under etablering, nedleggelse og drift
4. Frivilligkoordinering og samarbeid

I forlengelsen av denne saken vil det i løpet av våren 2023 bli utarbeidet nye samarbeidsavtaler med eksisterende frivilligsentraler.

Saken svarer også ut oversendelsesforslaget i formannskapet fra november: Er det kommunale eller ikke-kommunale frivilligsentraler som skaper mest frivillighet?

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

2.1. Forholdet mellom kommunale og ikke-kommunale sentraler

Dagens frivilligsentraler

I Asker kommune er det i dag åtte frivilligsentraler som er delfinansiert av kommunen. Tre av disse er kommunalt eide sentraler; Røyken frivilligsentral, Asker frivilligsentral og Hurum frivilligsentral. De øvrige fem sentralene har andre eierformer (heretter kalt "ikke-kommunale"); Borgen nærmiljøsentral, Heggedal nærmiljøsentral, Vollen Nærmiljøsentral, Klokkarstua nærmiljøsentral og Stiftelsen NaKuHel Asker. Åros frivilligsentral ble opprettet som en ikke-kommunal sentral i september 2022. Denne sentralen mottar foreløpig ikke kommunal støtte.

Felles for alle sentralene er at de:

- oppfyller nasjonal forskrift
- er møteplasser og bindeledd mellom kommunen og frivilligheten
- bidrar til å styrke frivillig sektor i sitt lokalmiljø

I tillegg har de kommunale sentralene et utvidet ansvar for å:

- tilrettelegge for møtepunkter mellom sentraler, vel og virksomheter i kommunen i tre soner: Asker Nord, Asker Sør og Asker Midt.
- spre kompetanse om frivillighet til virksomhetene i kommuneorganisasjonen

Hvem skaper mest frivillighet? Kommunale eller ikke-kommunale sentraler?

Institutt for samfunnsforskning (ISF) har jevnlig evalueringer av frivilligsentraler i Norge.² Et av de gjennomgående funnene er at type eierskap betyr lite for hvilke aktiviteter sentralen har. I en rapport fra 2012 fant man ingen forskjell i aktivitetsnivået mellom kommunale og ikke-kommunale sentraler.³ Det er ingen grunn til å tro at dette er annerledes i Asker. Rapporten beskriver at personlig egenhet hos daglig leder har større betydning enn type eierskap, med tanke på hva sentralene får til. Daglig leder er mye av drivkraften i sentralene. Slik har det vært siden sentralene oppsto i Norge på 1990-tallet.

I en rapport fra Norce (Norwegian Research Centre) fra 2020 fant man at det var noe ulikt aktivitetsnivå mellom storbyentraler og sentraler ellers i landet.⁴ Sentralens betydning for lokalsamfunnet antas å avhenge av hvilke andre aktivitetstilbud som finnes i nærheten.

Godkjente frivilligsentraler må avgi årsrapport med regnskap hvert år. Her beskrives også sentralens aktivitetsnivå. Årsrapportene fra våre frivilligsentraler underbygger funnene i de to ovennevnte forskningsrapportene. Det er liten forskjell på aktivitetsnivået mellom de kommunale og de ikke-kommunale sentralene i Asker. Det ser ut som plassering og rolle i lokalsamfunnet har større betydning for profil, fokus og aktiviteter, enn hvem som eier sentralen.

2.2. Hva legger man i begrepet frivilligsentral?

Samfunnet trenger aktører som er i direkte kontakt med innbyggerne; som stimulerer og forløser aktiv frivillig deltakelse. Frivilligsentralene skal ha en slik rolle.

Likebehandling og helhet

Staten har en forventning om at kommunen skal legge til rette for sentralene, og gjennom dette ytterligere styrke den lokale frivilligheten generelt, og i sentralene

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-10-20182019/id2621384/>

³ <https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/handle/11250/177439>

⁴ <https://www.norceresearch.no/prosjekter/frivilligse-ntralenes-kjennetegn-og-betydning-i-storbyene>

spesielt. ⁵ Sentrale funn i nyere forskning tilsier at det kan være hensiktsmessig å utvikle noen sentraler til å koordinere lokale lag og foreninger, og samtidig arbeide for bedre samkjøring av sentralene innenfor kommunen. ⁶

Motivasjon og tilrettelegging lokalt

I rapporten Norce utarbeidet i 2020⁶ sier forskerne at det er naturlig at det vurderes hvilken rolle frivilligsentralene har i samskappingsprosesser i dag, og på hvilke måter de eventuelt kan ta en større tilretteleggingsrolle i framtiden. Det er behov for at sentralene tar et større ansvar for lokale lag og foreninger, og samarbeidet dem imellom. Sentralene bør ta ansvar også for dem som ikke er direkte tilknyttet sentralens arbeid. De kan stimulere til mangfoldige, aktive og livskraftige frivillige lag og foreninger i sitt område, blant annet ved å gi råd til dem som vil etablere nye foreninger.

Hvis frivilligsentralene tar en slik rolle, kan de bidra til mer samskaping lokalt. Det kan styrke forutsetningene for et godt medborgerskap, for eksempel i samspill med en nærdemokratiordning. En mangfoldig og velutviklet frivillig sektor bidrar positivt til lokaldemokrati.

Når er man frivillig?

Vi kan skille mellom «vanlig» deltager og «frivillig».

1. En «vanlig» deltager møter opp og deltar på en arena eller en aktivitet. Det kan for eksempel være å trene, danse, snakke, drikke kaffe etc. Dette er i seg selv viktig for god fysisk og psykisk helse.
2. En «frivillig» gjør en innsats for å skape aktiviteter, både for seg selv og andre. Det kan for eksempel være å organisere og drive trening og dans, arrangere samtale-grupper, koke og servere kaffe. Dette gjør man av egeninteresse, men også for å glede andre. Det gir en ekstra gevinst for den enkelte, i tillegg til gevinsten ved å være deltager.

Det er en trend i tiden at flere ønsker å bidra med tidsbegrenset frivillig arbeid, uten langvarig tilknytning til en organisasjon. Opplevelsen av frihet til å utforme eget engasjement, basert på personlige ønsker og behov, er viktig. Dette er noe annet enn det mange av de tradisjonelle frivillige organisasjonene tilbyr.⁷ Sentralene spiller her en viktig rolle, ved å tilby en uforpliktende fleksibel tilhørighet. Samtidig er

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-10-20182019/id2621384/>

⁶ <https://www.norceresearch.no/prosjekter/frivilligse-sentralenes-kjennetegn-og-betydning-i-storbyene>

⁷ Fra kollektiv til konnektiv handling? Nye former for samfunnsengasjement og kollektiv handling
Bernard Enjolras og Ivar Eimhjellen. 2018, Cappelen Damm forlag.

erfaringen at gode opplevelser med frivillig arbeid gjør at man får lyst til å påta seg større ansvar etter hvert.

Frivilligsentralene bør støtte opp om den tradisjonelle, organiserte frivilligheten, og samtidig skape sosiale arenaer for den egenorganiserte og/eller tidsbegrensete frivilligheten. Det å være frivillig kan være noe man gjør med ulik intensitet og på ulike måter, i forskjellige livsfaser og livssituasjoner. Sentralene kan gjøre overgangene mellom ulike former for frivillighet enklere. Dette vil styrke alle former for frivillighet, og utløse mer frivillig aktivitet i samfunnet som helhet.

Det vil styrke medborgerskapet i samfunnet hvis det ble flere frivillige som tok en aktiv rolle i å skape gode møteplasser og meningsfulle aktiviteter. Lykkes sentralene bedre med dette i framtida, kan dette bidra til å redusere behovet for kommunale tjenester i framtiden.

Geografisk plassering av frivilligsentralene i Asker

Kommunal delfinansiering av de åtte frivilligsentraler vi har i dag, er basert på innkomne søknader over tid. Siden den nye kommunen er stor, er det naturlig å vurdere hvilke nye sentraler som bør inngå i en helhetsvurdering. Geografisk plassering og befolkningsdekning for sentralene er her en viktig faktor.

Kommunen har tall på befolkningsframskriving, delt inn i 11 lokalområder og 48 plansoner. Tabellen nedenfor gir en oversikt over lokalområdene, og sentralene i hvert av områdene.

Lokalområder	Sentraler	Innbyggertorg	Innbyggertall 2022	Innbyggertall 2030
01 Nesøya	0	0	4656	4645
02 Holmen	0	1	14177	15876
03 Sentrum	3 (Asker, NaKuHel, Borgen)	1	30253	31984
04 Vollen	1	0	5417	5938
05 Heggedal	1	1	5987	6754
06 Dikemark	0	0	4443	4831
07 Slemmestad	0	1	9178	10097
08 Røyken	0	0	5448	6334
09 Spikkestad	1 (Røyken)	0 (1)	4702	4834
10 Sætre	2 (Hurum og Klokkarstua)	1	8721	9552
11 Tofte	0	1	4034	4497

I lokalområdene Sentrum og Sætre er det flere sentraler. Disse ligger i ulike plansoner i området.

Innbyggertorg og frivilligsentraler samarbeider og utfyller hverandre, og det er derfor naturlig å se deknningen i sammenheng. Tabellen for 2022 viser at det finnes lokalområder uten sentral eller innbyggertorg. Det er ulikt antall innbyggere som sogner til de ulike sentralene. I Asker nord (lokalområder 01-06) er det ca. 12 000 innbyggere per sentral. I Asker midt (lokalområder 07-09) er det ca. 19 000 innbyggere per sentral, og i Asker sør (lokalområder 10-11) er det ca. 6 000 innbyggere per sentral. I Asker nord er det ca. 22 000 innbyggere per innbyggertorg. I Asker midt er det ca. 10 000 innbyggere per innbyggertorg (når Spikkestad står ferdig), og i Asker sør er det ca. 6 000 innbyggere per innbyggertorg.

Det er sosiale ulikheter mellom grupper i befolkningen, og også mellom ulike lokalområder. Det er naturlig å ta hensyn til dette når man vurderer plassering og dekningsgrad for frivilligsentralene.

2.3. Kommunens rolle under etablering, nedleggelse og drift

Forskriften og statsstøtte

Kommunene har ansvaret for å søke om statstilskudd til frivilligsentralene, samt å påse at vilkårene for innvilget statlig støtte blir oppfylt. Kommunen skal involvere frivillig sektor når det gjelder opprettelse, nedleggelse og drift av sentraler. Statstilskuddet fordeles likt mellom de sentralene som oppfyller forskriftens krav.

Kommunene kan ikke hindre opprettelsen av en frivilligsentral, men velger selv om nye sentraler skal få kommunal støtte. Hver sentral må forplikte seg til å skaffe 40% egenfinansiering, for å kunne få statsstøtte. Innvilget kommunal støtte kan inngå i egenfinansieringen. Dette er tilfelle for alle de sentralene i Asker som får kommunal støtte i dag.

Behov for dialogmøter og løpende rapportering

Sentral forskrift om statstilskudd har tydeligere vilkår enn tidligere. Uberettiget eller for mye utbetalt tilskudd kan kreves tilbake, helt eller delvis. Det er derfor nødvendig med tettere dialog med og oppfølging av godkjente sentraler. Dialogen bør være forutsigbar, med faste rutiner gjennom året. Det er viktig for kommunen å sikre profesjonell og kompetent håndtering av frivillige på frivilligsentraler. Kommunen bør også jobbe systematisk for gode rammer for frivilligheten, gjennom modell for inkluderende frivilligkoordinering. Dialogmøtene kan bidra til at partene oppdager behov for å justere innhold og metoder, for bedre felles måloppnåelse.

Erfaringsdeling mellom sentralene er også et viktig forer sentralene skal utvikle seg. Her kan kommunen bidra, slik at sentralene får mulighet til å dele sine erfaringer med hverandre.

Under høringsperioden ønsker kommunen innspill på hva som kan være riktig nivå og form på rapporteringen fra sentralene, uten at det blir unødig byråkrati.

2.4. Frivilligkoordinering og samarbeid

Frivillighetspolitikk

Asker kommune har i vedtatt Temaplan medborgerskap oppsummert sin frivillighetspolitikk slik:

- Frivilligkoordinering
- Tilskuddsordninger
- Anerkjennelse og markedsføring
- Samarbeidsavtaler
- Arenaer og lokaler

I 2021 ble det etablert en løsning for digital booking av lokaler, med digital nøkkel/adgangskontroll. I 2022 ble det vedtatt nye regler for tilskuddsordninger. Det ble også utarbeidet en modell for inkluderende frivilligkoordinering. Modellen beskriver hvordan de tre kommunale sentralene skal knyttes tettere opp mot innbyggertorgene.

Kommunale og ikke-kommunale sentraler, samt andre aktører (både kommunale og frivillige) som arbeider med frivilligkoordinering, deltar i et felles Nettverk for frivilligkoordinering. I nettverket deles kunnskap og erfaringer med å videreutvikle arbeidet.

Frivillighet Norge og KS har i flere år hatt en samarbeidsplattform⁸ for frivillighet, med et eget kapittel om forholdet mellom kommunen og frivilligheten. Dette er en viktig en rettesnor for kommunens arbeid med frivillighet.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Bærekraftsmål nummer 17: *Samarbeid for å nå målene* er særlig relevant når det gjelder innsatsen som gjennomføres i regi av frivilligsentralene.

⁸ Plattform for samspill - KS og Frivillighet Norge <https://s3.eu-west-1.amazonaws.com/frivillighet-norge/pdf/Plattformforsamplingsamarbeidmellomfrivilligogkommunalsektor.pdf?mtime=20191217083005>

Sentraler kan bidra til å løse sammensatte samfunnsutfordringer innen alle de tre bærekraftsdimensjonene.

Miljømessige konsekvenser: Mindre forflytning ved at attraktive møteplasser, aktiviteter og arrangementer i nærmiljøet gir mindre miljøbelastning.

Økonomiske konsekvenser: Gode lokalsamfunn med fellesskap og møteplasser gir bedre folkehelse, og kan forebygge behov for velferdstjenester på sikt.

Sosiale konsekvenser: Økt frivillig aktivitet bidrar til opplevelse av mestring, tilhørighet og god livskvalitet. Sosiale fellesskap motvirker utenforskap og ensomhet. Det er helsefremmende å engasjere seg for andre.

4. Tidligere behandling

Sak 57/21 i Utvalg for medborgerskap 04.11.2021,
«Høringssvar Kulturdepartementet - Ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler.»

Sak 154/22 i formannskapet 21.06.2022,
«Inkluderende frivilligkoordinering».

5. Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren anerkjenner det viktige arbeidet som gjøres i dagens frivilligsentraler i Asker kommune. Folkehelseundersøkelser slår fast at deltagelse på ulike sosiale og meningsfylte arenaer gir økt livskvalitet. Dette forutsetter at det finnes tilgjengelige arenaer hvor det er mulig å møte andre. Frivilligsentralene er en slik arena.

Samtidig er frivillig innsats i endring. Løsere tilknytning og økt behov for tilrettelegging er sentrale stikkord. Nye metoder må tas i bruk for å motivere og tilrettelegge for aktiv frivillighet i framtiden. Sentralene er her i en unik posisjon, siden de har mulighet til å ha fast ansatt. Statsstøtten, sammen med kommunal finansiering, gir mulighet til dette. For at sentralene skal være et tilbud til fest mulig innbyggere, lag og foreninger, må den kommunale økonomiske støtten innrettes riktig. Sentralene bør være riktig fordelt rundt i kommunen.

Innbyggertorgene eksisterer side om side med de ikke-kommunale sentralene, og skal ha et godt samarbeid med disse. Ulike arenaene kan utfylle hverandre på en god måte, og bidra til et mangfold av møteplasser i lokalsamfunnet.

Kommunal støtte til etablering og drift av frivilligsentraler bør bidra til å ivareta behov for kommunal innsats innen ulike samfunnsutfordringer, og sees i sammenheng med hvilke andre tiltak kommunen gjør for å støtte opp under et sterkt sivilsamfunn. Gjennom å ha tydelige og forutsigbare kriterier for kommunal støtte, kan kommunen bidra til at midlene som brukes på frivilligsentralene gir mest mulig nytte. Innføring av kriterier for tildeling av økonomisk støtte vil kunne sikre dette. Det vil også bidra til likebehandling når det gjelder etablering og drift av sentraler.

Kommunedirektøren ønsker å sikre bred medvirkning blant innbyggere gjennom å sende utkast til kriterier og retningslinjer ut på høring, og deretter bearbeide disse i samsvar med de innspillene som kommer. Saken vil deretter legges fram for endelig behandling.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

3025 Askerkart IBT og FRIVSENTRAL_2023 A4 170
Befolkningsframskriving til frivilligsentraler (1)
Kriterier og retningslinjer frivilligsentraler- høringsforslag

Saksprotokoll

Arivsak
23/01468

Saksbehandler
Heidi Kopperud Thommessen

Behandlet av
1 Utvalg for medborgerskap

Møtedato
16.02.2023

Saksnr.
7/23

Prinsipper for etablering og drift av frivilligsentraler

Utvalg for medborgerskap har behandlet saken i møte 16.02.2023 sak 7/23

Behandling

Rådgiver Heidi Kopperud Thommessen innledet til saken og svarte på spørsmål med direktør Best Gulbrandsen.

Et samlet hovedutvalg fremmet følgende forslag til nytt punkt 3:

- 3. «Hovedutvalg for medborgerskap ber utvalgsleder om å ta opp i formannskapet at utvalget er bekymret for den statlige finansieringen av frivilligsentraler. Utvalget mener at forutsigbarhet er viktig for frivilligsentralene.»*

Kommunedirektøres forslag til vedtak i 2 punkter ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalget forslag til nytt punkt 3 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Utkast til kriterier og retningslinjer for kommunal støtte til frivilligsentraler legges ut på høring, med høringsfrist 9. mars 2023. Høringen danner grunnlag for sak med endelig forslag til kriterier for etablering og drift av frivilligsentraler i april 2023.
2. Kommunedirektøren legger frem en egen sak som omhandler samarbeidsavtaler for sentraler i Asker, i løpet av våren 2023.

-
-
3. Hovedutvalg for medborgerskap ber utvalgsleder om å ta opp i formannskapet at utvalget er bekymret for den statlige finansieringen av frivilligsentraler. Utvalget mener at forutsigbarhet er viktig for frivilligsentralene.

Saksframlegg

Arkivsak
22/01411-7

Saksbehandler
Jan Erik Lindøe

Behandles av
Utvalg for medborgerskap
Formannskapet

Møtedato
16.02.2023
28.02.2023

Mulighetsstudie Holmsbu kunstmuseum

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Asker kommune inngår avtale med eier, Stiftelsen Holmsbu kunstmuseum, om overtakelse av eiendom, museet og samlinger for videre drift.
2. Asker kommune innleder forhandling med MiA og Viken Fylkeskommune om rammer for ny drift av Holmsbu kunstmuseum.
3. Kommunedirektøren vil i tertialmelding 1 fremlegge nye drifts- og investeringsbehov for Holmsbu kunstmuseum

1. Sammendrag og konklusjon

Bakgrunn for saken er at Drammen Museum våren 2021 sa opp konsolideringsavtalen med stiftelsesstyret for Holmsbu kunstmuseum. I henhold til formannskap sak 48/22 er det utarbeidet en mulighetsstudie hvor Stiftelsen Holmsbu kunstmuseum, Museene i Akershus (MiA) og Asker kommune har vurdert ny organisering og drift av museet. Konklusjon fra mulighetsstudien er at kommunedirektøren anbefaler Asker kommune å overta eiendom og samling fra eierstiftelsen under forutsetning av at denne nedlegges. Asker kommune innleder forhandlinger med Museene i Akershus om å drifte museet videre etter samme modell som kommunen har for Asker museum og Oslofjordmuseet.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

I arbeidet med mulighetsstudien har partene jobbet langs flere spor. Arbeidet startet med å inngå en intensjonsavtale for hva man ønsket å oppnå gjennom studien sammen med en framdriftsplan for oppdraget og kunnskapsinnhenting. I perioden mai til november er det avholdt en rekke arbeidsmøter samt befaringer mellom partene og involverte fagmiljø.

Det er innhentet følgende opplysninger og rapporter:

- Informasjon om tidligere drift fra Drammen museum
- Takst av bygningsmassen ved Buskerud bygningsvernseier
- Vurdering av driftsmodell for Holmsbu kunstmuseum ved Museene i Akershus. (07.11.22).
- Samlingene – beskrivelse og tiltak, rapport MiA. (07.11.22).
- Mulighetsstudie for bygg og eiendom ved Asplan Viak, inkludert Riksantikvaren "Vedtaksdokument" om fredning og bestemmelser. (07.11.22).
- Notat *videreutvikling av Holmsbu kunstmuseum, en kunstfaglig vurdering*, ved eierstiftelsen Holmsbu kunstmuseum
- Innspill til mulighetsstudien, ved eierstiftelsen Holmsbu kunstmuseum. (06.12.22).
- Protokoll Eierstiftelsen HKM, Nedleggelse av Stiftelsen Holmsbu Kunstmuseum, Henrik Sørensens samlinger. (20.01.23).
- Gavebrevet.

Bakgrunn for mulighetsstudien er godt kjent gjennom Drammen museums styrevedtak våren 2021 hvor de sa opp konsolideringsavtalen med eierstiftelsen for Holmsbu kunstmuseum. Studien har derfor handlet om å finne en mulig vei for ny drift og organisering samt en status på museets og eiendommens tilstand. I arbeidet er det også pekt på fornyelse og utviklingsmuligheter.

Holmsbu kunstmuseum og eiendommen:

Holmsbu kunstmuseum (tidl. Holmsbu billedgalleri) er et museum reist til minne om en gruppe norske malere som virket i Holmsbu første halvdel av 1900-tallet. I denne perioden utviklet det seg i Holmsbu en koloni med opptil 40-50 skandinaviske malere sommerstid. Intensjonen med museet har vært å skape et minne om denne tiden, og samtidig stille ut bildene i det miljøet de er skapt. Museet inneholder i første rekke malerier av Oluf Wold Thorne (1867-1919), Thorvald Erichsen (1868-1939) og Henrik Sørensen (1882-1962). Bygningsarbeidene ble utført på frivillig basis, og det meste av arbeidet ble utført med håndmakt. Byggingen foregikk over en 10-årsperiode, og museet sto ferdig i 1973. Museet ligger i en vestvendt skråning ned mot Drammensfjorden. Området er skogkledd med overvekt av grantrær rundt museumsbygningen. Langs en sti som fører opp til museet fra vei og parkeringsplass, ligger flere tilflyttede tømmerhytter, uthus og Henrik Sørensens atelier. Museumsbygningen og skogsområdet rundt ble fredet av Riksantikvaren i

1994. Til skogsområdet følger en skjøtselsplan. Se vedlegg i mulighetsstudien fra Asplan Viak "Vedtaksdokument" om fredning og bestemmelser.

Tilstand bygninger:

Gjennom en tilstandsanalyse utført av Buskerud bygningsvernssenter er bygningsmassen vurdert. For selve museet er det behov for dreneringstiltak rundt bygg, utbedringer av råteskader vinduskarmer og skifte av taktekking samt overlysvinduer. Alt innenfor en periode på 1-5 år. De øvrige bygningene er det anbefalt tiltak som er enkle eller komplekse som utskifting av tømmerlaft.

I mulighetsstudiet fra Asplan Viak er det gitt et kostnadsoverslag på rundt kr. 3 millioner eksklusive merverdiavgift som omfatter museet og utbedringstiltak med nødvendige tilpasninger til ny og forskriftsmessig drift.

Hvis museet skal tilpasses universell utforming vil det påløpe ytterligere 3-5 millioner kroner for en ny løfteplattform/heis.

Skjøtsel av eiendommen:

Det er utarbeidet en skjøtselsplan for eiendommen basert på Riksantikvarens bestemmelser. Ansvar for utførelse er tillagt virksomhet Miljø og samferdsel i Asker kommune. Det er behov for å utføre større grep for å løfte og gi eiendommen et mer innbydende og funksjonelt preg.

Gjennom studie utført av Asplan Viak er det utarbeidet en illustrasjonsplan og skissert forslag til prinsipp for hvordan gangsoner kan etableres mellom bygninger og tun. Dette med hensyn til å ivareta et sårbart landskap med økt besøk. Her er også forslag til lyssetting, benker, utsyn mm. Det er også tegnet inn et lite servicebygg ved parkeringsareal som kan betjene flere forhold som toalett, billettering og informasjon.

Et nytt servicebygg har en investeringskostnad på mellom kr. 2-3 millioner. Opparbeidelse av stier, lyssetting og annen skjøtsel kostnad kr. 2-3 millioner.

Samlingene:

Under er det gitt et kort utdrag for hva Holmsbu kunstmuseum inneholder, alt utenom bygningsmassen. Det vises ellers til eget vedlegg til saken «Samlingene – beskrivelse og tiltak»

- Kunstsamlingen:

Kunstsamlingen består i 86 lerretsmalerier av Henrik Sørensen, 13 malerier av Thorvald Erichsen og 6 malerier av Oluf Wold -Torne. Samlingen er registrert i Primus. Tilstand er vurdert og stort sett god, men trenger konserveringstiltak rundt noen verk estimert til kr. 240000,-.

- Gjenstander:

Det er registrert 689 gjenstander i samlingen, i tillegg er det 78 hyllemeter med bøker og 5 kasser med aviser og avisutklipp. Videre 1980 foto og 41 steiner.

Det er gjennomført en vurdering av MiA for en komplet registrering, arkivering og konservering av gjenstander og samlinger vil ha et kostnadsanslag på vel 2 millioner kroner.

Driftsmodell:

Drammen museum har driftet Holmsbu kunstmuseum i 18 år, museet har hatt sine beste besøk i perioden 2005-2010 med opptil 5000 besøkende, senere har antallet gått noe ned med bakgrunn i mindre reiselivsaktivitet i området. Driften av museet har vært sesongbasert med en ressurs i 60% stilling og med sesonghjelp. Årlige driftskostnader har ligget på rundt kr. 850000,-. Herav et årlig bidrag fra Hurum / Asker kommune på kr. 158000,-. Driftsmodellen har vært krevende med en eier og en drifter, begge stiftelser, og kulminerte med oppsigelse fra Drammen museum våren 2021.

I stortingsmeldingen «Musea i samfunnet» fra 2021 er det pekt på behov for enklere eier- og organisasjonsformer. Gjennom samarbeidsavtalen Asker kommune har med MiA for drift av Asker museum og Oslofjordmuseet har en erfart i en femårs periode en enkel og rasjonell driftsform. Kommunen har gitt ansvar, tillitt og økonomiske rammer til en profesjonell museumsaktør for å ivareta og utvikle våre bygg og samlinger.

Asker kommune signaliserte tidlig i prosessen av mulighetsstudien at man finner det vanskelig å fortsette med samme driftsmodell Eierstiftelsen HKM hadde med Drammen museum. Asker kommune ønsker forenkling av eierstrukturer. MiA har også vært tydelig i prosessen og gitt tilbakemelding på at det vil være uaktuelt for deres organisasjon å inngå avtaler som innbefatter flere eiere.

Eierstiftelsen HKM har hatt flere runder for å vurdere ny driftsmodell også sett opp mot gavebrevet Sven Olof Sørensen la til grunn for etablering av denne stiftelsen. I lys av prosess og alternativer for videre drift har eierstiftelsen i møte 20. januar 2023 vedtatt å nedlegge eierstiftelsen og igangsette prosess med Stiftelsestilsynet for å overføre samling og eiendom til Asker kommune.

Museene i Akershus (MiA) er en stiftelse og er et konsolidert museum som per tiden utgjør en samling av 20 museer, 30 besøks steder og flere kompetansesentre og over 100 ansatte. MiA har gitt et anslag for at de vil trenge ca. kr. 3,2 millioner for å drifte Holmsbu kunstmuseum på et høyt profesjonelt nivå med formidling, forvaltning og forskning. Dette innbefatter 2,5 årsverk og driftskostnader.

Økonomi:

Praksis i forhold til bidrag fra offentlige instanser når det gjelder museumsdrift er at stat, fylke og kommune bidrar med henholdsvis en fordelingsnøkkel på 40, 40 og 20 prosent. Det er ikke gitt at overnevnte instanser vil bidra til denne fordelingsnøkkelen. I prosessen har kommunen hatt dialog med Viken Fylkeskommune og Kulturdepartementet. Begge parter avventer Asker kommunes eventuelle overtakelse av eierskapet og kommunens økonomiske bidrag før de tar stilling til det samme.

Videre drift av Holmsbu kunstmuseum med tilsvarende rammer Drammen museum har hatt er urealistiske. MiA har også satt et høyt utgangspunkt for rammen de ønsker å drifte museet for.

Asker kommune må derfor i riktig rekkefølge forhandle med partene om økonomiske bidrag til drift gjerne etter en opptrappingsplan. Det vil være formålstjenlig å få avklart kommunens økonomiske driftsstøtte i tertialmelding 1.

I tillegg må kommunen, ved overtakelse eierskap, avsette midler til investering i museumsbygg og utvikling samt skjøtsel av eiendommen.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Holmsbu kunstmuseum er en nasjonal kunst- og kulturskatt som må forvaltes med bidrag fra flere offentlige og private aktører. Kunstmuseet spiller en viktig rolle blant lokale lag og foreninger, næringsliv, og for stedet Holmsbus egenart. Kunstnere har i en årrekke valfartet til Holmsbu og satt pris på å få utfolde seg og skape i de naturgitte omgivelsene stedet har å tilby. En revitalisering av kunstmuseet må skje i et bærekraftig perspektiv sammen med lokalsamfunnet. Kommunens bidrag vil bygge opp under bærekrafts dimensjonen «samarbeid for å nå målene».

4. Tidligere behandling

Formannskapet behandlet Holmsbu kunstmuseum - mulighetsstudie i møte 01.03.2022 sak 48/22. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Det utarbeides en intensjonsavtale mellom Stiftelsen Holmsbu kunstmuseum, Museene i Akershus og Asker kommune med felles mål om å finne en modell for videre drift av Holmsbu kunstmuseum.

2. Asker kommune bevilger kr. 600.000, - til utarbeidelse av mulighetsstudie for fremtidig drift av Holmsbu kunstmuseum. Tilskuddet søkes innarbeidet i tertialmelding 1 for 2022. Arbeidet igangsettes umiddelbart.

3. Sak om Asker kommunes eventuelle videre involvering i, og samarbeid om ny driftsmodell for Holmsbu kunstmuseum legges frem høsten 2022.

5. Kommunedirektørens vurdering

Med bakgrunn i innsamlet kunnskap fra mulighetsstudien ser kommunedirektøren at Asker kommune tar sitt samfunnsansvar for å drifte Holmsbu kunstmuseum videre.

Videre drift av kunstmuseet forutsetter at eierstiftelsen nedlegges og overfører eiendeler, samling og eiendom til kommunen. Kommunedirektøren konstaterer at denne prosessen alt er igangsatt av eierstiftelsen mot Stiftelsestilsynet.

Kommunen starter arbeidet med å inngå avtale med eier, Stiftelsen Holmsbu kunstmuseum, om overtakelse av eiendom, museet og samlinger for videre drift.

Kommunen starter forhandling med Museene i Akershus med sikte på å inngå avtale for drift av museet etter samme modell som kommunen har med Asker museum og Oslofjordmuseet. Det utarbeides en plan for gradvis utvikling av museet for perioden 2023-2026.

Det innledes samtaler med Viken Fylkeskommune og Kulturdepartementet for samarbeid om videre utvikling museet og mulige bidrag. Dette som en oppfølging av samtaler og møter en har hatt i forkant av studien.

Det bør legges opp til et godt samarbeid med frivillige aktører hvor dagens Venneforening til Holmsbu kunstmuseum revitaliseres. Videre utvikling av museet sees i sammenheng med naturlige samarbeidspartnere i området samt kommunens handlingsplan for reiseliv.

Asker kommune innarbeider midler til skjøtsel og rydding av eiendommen slik at tilgjengelighet og opplevelsen av naturmiljø og bygninger heves til et akseptabelt og funksjonelt nivå basert på illustrasjonsplan og skjøtelsesplan for området.

Det innarbeides i kommende investeringsbudsjett oppgradering av museumsbygget iht. plan skissert av Asplan Viak og et servicebygg relatert til området ved parkeringsplassen som dekker publikumsformål som toalett og informasjon for Holmsbu, Støa, Holtnesdalen og Rødtangen.

Ny drift av Holmsbu kunstmuseum vil kunne få store ringvirkninger lokalt og regionalt for opplevelsesnæringene samt for innbyggere og besøkende til området.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

221107_Holmsbu Kunstmuseum_mulighetsstudie

Mulighetsstudie Holmsbu_rapport MiA

Vedlegg 1_Samlingene

04.12.2022. Innspill til Mulighetsstudien-3

Vedlegg 5. HKM-VEDEKTER

Vedlegg 1. VIDEREUTVIKLING AV HOLMSBU KUNSTMUSEUM

Gavebrevet fra SOS

Protokoll med sign.

Saksprotokoll

Arivsak
22/01411

Saksbehandler
Jan Erik Lindøe

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for medborgerskap	16.02.2023	8/23
2 Formannskapet	28.02.2023	42/23

Mulighetsstudie Holmsbu kunstmuseum

Utvalg for medborgerskap har behandlet saken i møte 16.02.2023 sak 8/23

Behandling

Christian Dyresen (V) ble enstemmig vurdert inhabil i saken på grunn av styreverv i stiftelsen Henrik Sørensens Samlinger og var ikke til stede under behandlingen av saken.

Leder Kari Sofie Bjørnsen (H) ba utvalget vurdere sin habilitet på grunn av styreverv i Asplan Viak. Bjørnsen (H) ble enstemmig vurdert som habil i saken.

Kommunalsjef for næring og kultur Jan Erik Lindøe innledet til saken og svarte oppklarende på spørsmål.

Kommunedirektøres forslag i 3 punkter ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Asker kommune inngår avtale med eier, Stiftelsen Holmsbu kunstmuseum, om overtakelse av eiendom, museet og samlinger for videre drift.
2. Asker kommune innleder forhandling med MiA og Viken Fylkeskommune om rammer for ny drift av Holmsbu kunstmuseum.
3. Kommunedirektøren vil i tertialmelding 1 fremlegge nye drifts- og investeringsbehov for Holmsbu kunstmuseum

Saksprotokoll

Arivsak
22/01411

Saksbehandler
Jan Erik Lindøe

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Utvalg for medborgerskap	16.02.2023	8/23
2 Formannskapet	28.02.2023	42/23

Mulighetsstudie Holmsbu kunstmuseum

Formannskapet har behandlet saken i møte 28.02.2023 sak 42/23

Behandling

Kari Sofie Bjørnsen (H) ba formannskapet vurdere hennes habilitet på grunn av styreverv i Asplan Viak. Bjørnsen (H) ble enstemmig vurdert som habil i saken.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Asker kommune inngår avtale med eier, Stiftelsen Holmsbu kunstmuseum, om overtakelse av eiendom, museet og samlinger for videre drift.
2. Asker kommune innleder forhandling med MiA og Viken Fylkeskommune om rammer for ny drift av Holmsbu kunstmuseum.
3. Kommunedirektøren vil i tertialmelding 1 fremlegge nye drifts- og investeringsbehov for Holmsbu kunstmuseum

Saksframlegg

Arkivsak
21/21815-7

Saksbehandler
Nanette Mia Bohn

Behandles av
Eldrerådet
Ungdomsrådet
Råd for personer med funksjonsnedsettelse
Utvalg for oppvekst
Utvalg for medborgerskap

Møtedato
09.02.2023
09.02.2023
09.02.2023
14.02.2023
16.02.2023

Temaplan - personer med nedsatt funksjonsevne - høring

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Temaplan «På lik linje» tas til orientering
2. Det gis følgende innspill til planen
 - ...
 - ...
 - ...
 - ...

1. Sammendrag og konklusjon

Temaplaner er strategiske styringsdokumenter som omhandler et spesifikt tema eller fagområde. Noen temaplaner vil være sektorovergipende og gi føringer for hele organisasjonen, slik som for eksempel kommunens arbeidsgiverpolitikk. Andre temaplaner gjelder for et avgrenset tjenesteområde eller fagområde. I alle tilfeller bør de ha et tilsvarende tidsperspektiv som kommuneplanen (12 år). Revidering av den enkelte temaplan vurderes i forbindelse med planstrategien hvert fjerde år. En temaplan kan defineres som en kommunedelplan, og må da følge prosessene i plan og bygningsloven.

FNs bærekraftsmål er forankret i kommuneplanen med åtte satsingsområder med konkrete målformuleringer og vekt på tverrsektorielt samarbeid for å oppnå den utvikling som ligger i målformuleringene. Det defineres dermed ikke nye mål i temaplanene. Kommunens temaplaner skal vurdere relevante mål fra kommuneplanen og knytte disse til temaplanens innsatsområder og strategier.

For temaplanen «På lik linje» for mennesker med nedsatt funksjonsevne er følgende bærekraftsmål valgt:

- God helse og livskvalitet
- God utdanning
- Bærekraftige byer og samfunn
- Samarbeid for å nå målene
- Innovasjon og digitalisering

Utkast til temaplan (vedlegg 1) og tilhørende kunnskapsgrunnlag (vedlegg 2), publisert for høring.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Vedtak om igangsetting av arbeidet med temaplan «På lik linje» for mennesker med nedsatt funksjonsevne, er gitt i forbindelse med kommunestyrets behandling av Handlingsprogram 2020-2023.

2.1: Formålet med temaplanen

Formålet med temaplanen «På lik linje» for mennesker med nedsatt funksjonsevne er å gi retning til samfunns- og tjenesteutvikling. Temaplanen beskriver og vektlegger betydningen av å sikre målgruppen en god oppvekst, gode overganger i de ulike livsfasene, tilgang til tjenester som tilrettelegger for økt grad av selvhjelp som inkluderer et familieperspektiv med tilhørende nettverk og fremme bedre muligheter for å leve i et inkluderende samfunn.

Temaplanen er et samarbeid mellom tjenesteområdene Velferd og Oppvekst og vil gjelde for aldergruppen under og over 18 år. Temaplanen vektlegger et livsløpsperspektiv.

2.2: Utfordringsbildet og fokusområder

FN konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) har som hovedformål å sikre personer med nedsatt funksjonsevne like muligheter til å realisere sine menneskerettigheter, samt å bygge ned hindre som vanskeliggjør dette. Konvensjonen skal bidra til å motvirke diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Asker kommune har et særskilt ansvar for å gi gode og likeverdige tjenester til innbyggerne sine, og har en sentral rolle som utøver av nasjonal og lokal politikk.

Personer med nedsatt funksjonsevne og/eller funksjonshemming har ulike behov og forutsetninger. Dette er personer med sansetap, bevegelseshemming, nedsatt kognitiv funksjon, og andre typer funksjonsnedsettelse. For å avgrense målgruppen til temaplanen har man valgt å hovedsakelig ha fokus på personer med utviklingshemming. Målgruppen kjennetegnes ved at det foreligger svekkelser knyttet til kognitive, språklige, motoriske og sosiale ferdigheter. Det skilles mellom moderat til alvorlig utviklingshemming. Ved siden av utviklingshemming vil temaplanen berøre personer med nevroutviklingsforstyrrelser, som autisme.

Asker kommune skal ha gode og bærekraftige løsninger slik at innbyggere skal leve friske og gode liv med mestring og god livskvalitet. Temaplanen har særskilt vekt på livsløpsperspektivet for målgruppen i temaplanen. Dette inkluderer viktige perspektiv som; medvirkning og inkludering, familie og pårørende som ressurs og samhandling med dem, overganger gjennom livsløpet og at tjenestene møter målgruppens utfordringer og behov.

Utfordringsbildet for målgruppen er at de møter flere utfordringer og barrierer for inkludering, enn befolkningen ellers. Det er fremdeles manglende tilrettelegging (universell utforming) på viktige arenaer i dagliglivet, og målgruppen opplever å bli møtt med diskriminerende holdninger fra sine omgivelser. Dette omtales også som de «funksjonshemmede barrierer» som hindrer like muligheter til aktivitet og deltakelse på lik linje med sine jevnaldrende og dette påvirker deres livskvalitet. Kravene som stilles fra samfunnet er med andre ord ikke i samsvar med den enkeltes forutsetning knyttet til den nedsatte funksjonsevnen.

Tjenesteutviklingen vil de neste årene i større grad legge vekt på å videreutvikle og sikre flere og mer konkrete «veier» inn i et inkluderende samfunn. Dette skal blant annet gjøres ved å senke tersklene for de barrierer som virker både ekskluderende og forsterkende på funksjonsnedsettelsen. Dette arbeidet skal koordineres med temaplanene innenfor tjenesteområdene for Oppvekst, Medborgerskap og Velferd

En fremtidsrettet tjenesteutvikling (dreining av tjenestene) vil særlig legge vekt på forebygging, tidlig innsats og helsefremmende tjenester. Formålet er å komme tidlig inn i et livsløp ved å legge til rette for et inkluderende leke- og læringsmiljø, fritid og senere i livet kunne delta i arbeidslivet, slik at de gis samme mulighetene som andre mennesker. Eksempler på dette er tilgang til aktive nærmiljøer, inkluderende lokalsamfunn, bolig og fysiske omgivelser og tilgang på arbeid. Dette er forhold som på ulike måter påvirker deres livskvalitet. Funksjonsnedsettelse er for de fleste vedvarende gjennom livet (livsløpet) og peker på et behov for en mer målrettet innsats og et mer og bedre forpliktende tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid.

2.3: Innsatsområdene består av følgende temaer:

- Inkludering, medvirkning og deltagelse
- Familie og pårørende
- Barnehage og skole
- Arbeid, aktivitet og fritid
- Helhetlige og sammen-hengende brukerforløp
- Bolig og bomiljø
- Kompetanse og innovasjon

Innsatsområdene er definert med bakgrunn i utfordringsbildet og beskriver hva kommunen særlig må prioritere for å møte utfordringene.

For hvert innsatsområde gis det en kort beskrivelse av status og utfordringer, samt hvilke strategier som må gjennomføres for å sikre måloppnåelse og utvikling i ønsket retning.

2.4: Kunnskapsgrunnlag

Det er utarbeidet et kunnskapsgrunnlag til temaplanen (vedlegg 2), som inneholder mer inngående informasjon om temaene som er dekket i planen, samt statistikk fra sentrale og lokale kilder.

2.5: Medvirkningsprosesser

I utarbeidelse av kunnskapsgrunnlaget er det valgt et aktivt brukermedvirkningsperspektiv. Medvirkningsprosessene har vært sentrale for utarbeidelse av temaplanen, særlig for å få utdypende kunnskap og forståelse for hva tjenestemottagere mener er viktig for dem. Samhandling har funnet sted gjennom dialog og møter med blant annet brukerråd i virksomhetene og dialog med interesseorganisasjoner.

I forkant av førstegangsbehandlingen har Utvalg for Oppvekst og Velferd blitt løpende orientert om utviklingen. Gjennom dette har det blitt lagt opp til dialog vedrørende prioriteringer og innhold både for temaplanen og tilhørende kunnskapsgrunnlag. Innspillsrunder er også gjennomført i Ungdomsrådet og Råd for personer med funksjonsnedsettelse. Utvalget og rådene har gjennom dette gitt omfattende innspill til innsatsområder og strategier.

- Den metodiske tilnærmingen var knyttet til innledende spørreundersøkelse til et utvalg av brukere.
- I arbeid med kunnskapsgrunnlaget har tjenestene i Oppvekst og Velferd vært medvirkende og bidratt i hele prosessen

- Brukerrådene i begge tjenesteområdene har vært involvert fra starten av arbeidet og har underveis kommet med innspill til utfordringsområdet, innsatsområder og strategier
- Den 12. oktober ble det gjennomført en innspillskonferanse med deltakere fra brukerrådene, frivilligheten, idretten, næringslivet og pårørende, samt samarbeidspartnere i Askersamfunnet
- Det er også gjennomført hørings- og innspillsrunder i Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne og ungdomsrådet.
- Det er gjennomført medvirkning i de politiske utvalgene. Utvalgene for Velferd og oppvekst har blitt løpende orientert om utviklingen. Utvalgene har blitt informert og gitt innspill til det løpende arbeidet.
- Det er gjennomført medvirkning i de politiske utvalgene. Utvalgene for Velferd og Oppvekst har blitt løpende orientert om utviklingen, og har gitt innspill i det løpende arbeidet

Temaplanarbeidet er forankret i planteamet, som ble opprettet for å sikre best mulig gjennomføring og en kvalitetssikring gjennom administrativ medvirkning. Det har vært dialog og samarbeid mellom relevante planer som har overlappende temaer. Videre har vært et samarbeid med prosjektgruppen for Temaplan for Oppvekst. Dette da temaplanene overlapper hverandre innenfor aldersområdene barn og ungdom og på temaområdene barnehage, skole og spesialavdelinger samt SFO.

Nedenfor er en summarisk oversikt over de ulike medvirkningsarenaene som til nå har vært benyttet ved utarbeidelse av denne temaplanen, i tidsrommet fra januar til og med november 2022:

- møter i Utvalg for Velferd
- møter i Ungdomsrådet
- møter i Råd for personer med funksjonsnedsettelse
- møter i brukerråd for virksomhetene i tjenesteområdene for Velferd og Oppvekst
- innspillskonferanse med deltagelse fra brukerorganisasjoner, frivilligheten og pårørende
- tilbakemeldinger gjennom e-post fra aktører som ikke har deltatt på møter,
- interne møter
- møter i ledergruppa for tjenesteområdet Velferd
- møte i ledergruppa for tjenesteområdet Oppvekst
- møte i Kommunedirektørens ledergruppe

Arbeidsprosessen videre etter førstegangsbehandling er å informere deltagende aktører og andre, og oppfordre til å gi høringssvar.

2.6: Videre prosess i temaplanarbeidet

Overordnet fremtidsplan for utarbeidelse av temaplanen:

- Første kvartal 2022: Sak om mandat og rammer for temaplanen behandles i Utvalg for Velferd

- Første kvartal 2023: Førstegangsbehandling av temaplanen, i utvalg for Velferd
- Første kvartal 2023: Høringsrunde
- Andre kvartal 2023: Annengangsbehandling av temaplanen, i Utvalg for Velferd
- Andre kvartal 2023: Endelig vedtak i Kommunestyret

2.7: Iverksetting, evaluering og rapportering

Temaplan "På lik linje" inngår i Asker kommunes plansystem, og følges opp som en del av den ordinære virksomhetsstyringen. Det gis ikke oppdrag eller tiltak i temaplanen. Med utgangspunkt i den politisk vedtatte temaplanen, utarbeides det en administrativ handlingsplan, og Kommunedirektøren gir oppdrag til virksomhetene basert på innsatsområdene og strategiene i planen. Med bakgrunn i disse oppdragene, utarbeider virksomhetene tiltak i sine virksomhetsplaner for gjennomføring og oppfølging. Det evalueres og rapporteres jevnlig på status for oppfølging av tiltakene som en del av den administrative styringsdialogen mellom virksomhetsleder og direktør.

Systematisk evaluering og resultatoppfølging er en viktig del av styringsprosessene i Asker kommune, og skal sikre at vi beveger oss i retning av de målene vi har satt oss. Nøkkeltall, forskning, eksterne analyser, aktivitets- og planoppfølging, samt øvrig statistikk, er sentrale kilder til kunnskap om hvorvidt temaplanen bidrar til å nå kommunens mål. I arbeidet med å vurdere graden av måloppnåelse bør det legges vekt på en helhetlig analyse av flere ulike kunnskapskilder. En samlet vurdering av status og måloppnåelse vil i årene fremover bli gitt i forbindelse med Asker kommunes årsrapport.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene ***Miljømessige forhold***

De største direkte klimagassutslippene i Asker kommune kommer fra transport og særlig bruken av personbiler. Implementering av temaplanen og temaplanens strategier vil kunne medføre mindre reiseaktivitet, ved blant å ta i bruk velferdsteknologi, strategisk plasserte baser for ambulante tjenester og boliger i tilknytning til egnede lokal- og nærsentre. Tjenesteutviklingen i tråd med temaplanens strategier vil dermed kunne bidra til en mer klimavennlig samfunnsutvikling.

Sosiale forhold

Et av hovedprinsippene i FNs bærekraftsmål og Agenda 2023 er at ingen skal stå utenfor eller utelates, på engelske "leave no one behind". Temaplanen "På lik linje" handler nettopp om dette. Hvordan kan Asker kommune bidra til at personer med nedsatt funksjonsevne inkluderes i alle deler av samfunnslivet på lik linje som andre

Askerbøringer. Asker kommune er en aktør og kan ikke endre alt, men kommunen kan gå foran og være et godt eksempel. Asker kommune skal gjennom implementering av temaplanen gjøre sitt for at tjeneste- og samfunnsutviklingen i kommunen er i tråd med intensjonen i FN konvensjonen.

Likestilling er bærebjelken i et demokratisk bærekraftig samfunn. Sosial bærekraft innebærer blant annet at kommunen skal bidra til å sikre innbyggerne likeverdige muligheter til å delta i og ta medansvar i samfunnet. Gode medvirkningsprosesser er en forutsetning for å lykkes med kommunens målsettinger om økt medborgerskap, samskaping og pårørendeinvolvering.

Gjennom å utvikle ulike boalternativer, flere gode møteplasser og aktiviteter, kan de sosiale nettverkene styrkes. En sterk frivillig sektor, og med god støtte og veiledning til pårørende, vil bidra til å sikre det uformelle nettverket vi er avhengig av for å møte fremtidens utfordringer. Strategiene i planen bidrar til samskaping og medborgerskap, blant annet gjennom økt grad av brukermedvirkning i tjenestene.

Økonomiske forhold

Temaplanens strategier skal bidra til en fremtidig bærekraftig kommuneøkonomi ved å ha søkelys på selvhjulpenhet og selvstendighet hos personer med nedsatt funksjonsevne i tråd med CRPD. Temaplanen har et stort fokus på sammenheng og koordinering av tjenester med mål om å få til gode og sømløse brukerforløp. Det blir svært viktig å få til en god gjennomføring av planen, slik at de valgte strategiene kan følges opp av konkrete tiltak som gir ønskede endringer på sikt.

Asker kommune legger til grunn innsatstrappen og boligtrappen i arbeidet for å dreie helse- og omsorgstjenestene i retning av forebyggende arbeid. Det er viktig med god implementering av disse, slik at effektene blir gode, både økonomisk, og for samfunns- og tjenesteutviklingen i kommunen. Innsatstrappen legges til grunn for hele livsløpet.

4. Tidligere behandling

Sak om mandat og rammer for denne temaplanen ble behandlet av Utvalg for Velferd og Oppvekst i møte 15.februar 2022.

Sak om førstegangsbehandling for denne temaplanen ble behandlet av Utvalg for Velferd, i møte av 17.01.2023. Følgende innstilling i to punkter ble enstemmig vedtatt:

Temaplan På lik linje legges ut på høring med høringsfrist 3.mars 2023

Innsatsområdene er:

- Inkludering, medvirkning og deltakelse
- Familie og pårørende
- Barnehage og skoler
- Arbeid og aktivitet
- Bolig og bomiljø
- Helhetlige og sammenhengende brukerforløp
- Kompetanse og innovasjon

I høringsperioden legges det opp til behandling av hørings sak i følgende råd og hovedutvalg:

- Eldrerådet
- Ungdomsrådet
- Råd for personer med funksjonsnedsettelse
- Utvalg for Oppvekst
- Utvalg for Medborgerskap

5. Kommunedirektørens vurdering

«På lik linje» er Asker kommunes temaplan for personer med nedsatt funksjonsevne. Gjennom temaplanen skal Asker kommune legge til rette for at personer med nedsatt funksjonsevne aktivt kan delta i samfunnet gjennom selvbestemmelse, opplever medvirkning, inkludering og tilhørighet på lik linje med andre innbyggere i kommunen. Temaplanen skal bidra til en tjeneste- og samfunnsutvikling i tråd med FN konvensjonen og har et fokus på helhetlige og sammenhengende tjenester. Temaplanen er en felles plan for både Oppvekst og Velferd.

Personer med nedsatt funksjonsevne opplever «funksjonshemmende barrierer» som hindrer like muligheter til aktivitet og deltakelse. Temaplanen beskriver hvordan Asker kommune skal jobbe innenfor et inkluderings- og ikke diskriminerende perspektiv. Medvirkning og deltakelse fra brukere, pårørende, brukerorganisasjoner og frivilligheten vektlegges stor betydning i dette arbeidet.

Kommunedirektøren mener innsatsområdene og strategiene gir en konkret retning for tjeneste- og samfunnsutviklingen i Asker kommune. For å kunne gjennomføre mål og perspektiver som legges til grunn i planen er det særlig viktig at tjeneste- og virksomhetsområdene samhandler og jobber på tvers. Å dreie innsatsen fra å komme sent inn med hjelp til mer forebyggende arbeid vil også kreve en samordnet innsats.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

På

Saksprotokoll

Arivsak

21/21815

Saksbehandler

Nanette Mia Bohn

Behandlet av

- 1 Eldrerådet
- 2 Ungdomsrådet
- 3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse
- 4 Utvalg for oppvekst
- 5 Utvalg for medborgerskap

Møtedato

- 09.02.2023
09.02.2023
09.02.2023
14.02.2023
16.02.2023

Saksnr.

- 4/23
4/23
4/23
5/23
9/23

Temaplan - personer med nedsatt funksjonsevne - høring

Eldrerådet har behandlet saken i møte 09.02.2023 sak 4/23

Behandling

Velferdsrådgiver Nanette Mia Bohn innledet til saken (presentasjon) og besvarte spørsmål.

Kommunedirektørens representant Trine Groven besvarte spørsmål.

Anne-Britt Wengen fremmet følgende forslag:

Eldrerådet ser at denne planen i liten grad omtaler utfordringer og behov personer med nedsatt funksjonsevne som ikke er utviklingshemmet, har. Blant mennesker som har utfordringer knyttet til hørsel, syn og gangfunksjon, er det svært mange eldre. Rådet mener det er nødvendig at også kommunens tilbud til mennesker med andre funksjonsnedsettelse adresseres på en hensiktsmessig måte under paraplyen «Leve hele livet». Rådet ber om at denne planen får et tillegg som belyser hvordan kommunen vil ha en strategi for tilrettelegging og tilbud til mennesker med andre funksjonsnedsettelse.

Karl Bønnhoff fremmet følgende forslag:

I temaplanen for personer med nedsatt funksjonsevne har familie og pårørende blitt kommentert fra s. 16-18.

Siden dette er sentrale kommentarer med faktaopplysninger, bør det også være kommentert mer fylldig i planen.

Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Forslaget fremmet av Wengen ble enstemmig vedtatt som innspill i innstillingens punkt 2

Forslag fremmet av Bønnhoff ble enstemmig vedtatt som innspill i innstillingens punkt 2

Innstilling

1. Temaplan «På lik linje» tas til orientering
2. Det gis følgende innspill til planen
 - Eldrerådet ser at denne planen i liten grad omtaler utfordringer og behov personer med nedsatt funksjonsevne som ikke er utviklingshemmet, har. Blant mennesker som har utfordringer knyttet til hørsel, syn og gangfunksjon, er det svært mange eldre. Rådet mener det er nødvendig at også kommunens tilbud til mennesker med andre funksjonsnedsettelse adresseres på en hensiktsmessig måte under paraplyen «Leve hele livet». Rådet ber om at denne planen får et tillegg som belyser hvordan kommunen vil ha en strategi for tilrettelegging og tilbud til mennesker med andre funksjonsnedsettelse.
 - I temaplanen for personer med nedsatt funksjonsevne har familie og pårørende blitt kommentert fra s. 16-18. Siden dette er sentrale kommentarer med faktaopplysninger, bør det også være kommentert mer fylldig i planen.

Saksprotokoll

Arivsak
21/21815

Saksbehandler
Nanette Mia Bohn

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	09.02.2023	4/23
2 Ungdomsrådet	09.02.2023	4/23
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	09.02.2023	4/23
4 Utvalg for oppvekst	14.02.2023	5/23
5 Utvalg for medborgerskap	16.02.2023	9/23

Temaplan - personer med nedsatt funksjonsevne - høring

Råd for personer med funksjonsnedsettelse har behandlet saken i møte 09.02.2023 sak 4/23

Behandling

Rådgiver Nanette Mia Bohn innledet til saken og besvarte spørsmål.

Felles forslag fremmet av May B. Myklebust til innspill til planen:

Arbeid: Kommunen skal gå foran med et godt eksempel ved å ansette denne gruppen. Hva menes med det. Hva er målet for hvor mange som skal ansettes. Hvor mange står på ventelister for å få tildelt plass.

Bolig: Det står at det er lange ventelister for egnede boliger for målgruppen, men ingen tiltak eller mål for å få ned ventelistene. Hvor mange boliger må bygges årlig får å dekke behovet.

Velferdsteknologi: Her er det veldig generelt og stort sett relatert til medisinerer. Hva slags velferdsteknologi er mest aktuell for denne målgruppen. Hva med digitale hjelpemidler i skole og barnehage.

Transportutfordringer: For mange barn og unge er transport til fritidsaktiviteter en stor utfordring. Hvordan skal kommunen legge til rette for å løse disse utfordringene.

Informasjon: Hvordan sikre at brukerne får all informasjon om hvilke rettigheter de har.

BPA: Temaet burde omtales i planen.

Støttekontakter Temaet burde omtales i planen.

Innstillingen i punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Felles forslag fremmet av May B. Myklebust til punkt 2 ble enstemmig vedtatt

Vedtak

1. Temaplan «På lik linje» tas til orientering.
2. Det gis følgende innspill til planen:
 - *Arbeid:* Kommunen skal gå foran med et godt eksempel ved å ansette denne gruppen. Hva menes med det. Hva er målet for hvor mange som skal ansettes. Hvor mange står på ventelister for å få tildelt plass.
 - *Bolig:* Det står at det er lange ventelister for egnede boliger for målgruppen, men ingen tiltak eller mål for å få ned ventelistene. Hvor mange boliger må bygges årlig får å dekke behovet?
 - *Velferdsteknologi:* Her er det veldig generelt og stort sett relatert til medisinerings. Hva slags velferdsteknologi er mest aktuell for denne målgruppen? Hva med digitale hjelpemidler i skole og barnehage.
 - *Transportutfordringer:* For mange barn og unge er transport til fritidsaktiviteter en stor utfordring. Hvordan skal kommunen legge til rette for å løse disse utfordringene.
 - *Informasjon:* Hvordan sikre at brukerne får all informasjon om hvilke rettigheter de har.
 - *BPA:* Temaet burde omtales i planen.
 - *Støttekontakter* Temaet burde omtales i planen.

Saksprotokoll

Arivsak
21/21815

Saksbehandler
Nanette Mia Bohn

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	09.02.2023	4/23
2 Ungdomsrådet	09.02.2023	4/23
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	09.02.2023	4/23
4 Utvalg for oppvekst	14.02.2023	5/23
5 Utvalg for medborgerskap	16.02.2023	9/23

Temaplan - personer med nedsatt funksjonsevne - høring

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 09.02.2023 sak 4/23

Behandling

Leder Nora Eriksen ga en kort innledning til sak med rådgiver Nanette Bohn til stede.

Punkt 1 og 2 ble enstemmig vedtatt uten innspill.

Vedtak

1. Temaplan «På lik linje» tas til orientering
2. Det gis følgende innspill til planen
 - ...
 - ...

Saksprotokoll

Arivsak
21/21815

Saksbehandler
Nanette Mia Bohn

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	09.02.2023	4/23
2 Ungdomsrådet	09.02.2023	4/23
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	09.02.2023	4/23
4 Utvalg for oppvekst	14.02.2023	5/23
5 Utvalg for medborgerskap	16.02.2023	9/23

Temaplan - personer med nedsatt funksjonsevne - høring

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 14.02.2023 sak 5/23

Behandling

Direktør Kai Erik Lund innledet til saken. Rådgiver Nanette Bohn og konstituert kommunalsjef Hege Ophus svarte oppklarende på spørsmål.

Paal Steine (MDG) fremmet forslag til innspill i 2 kulepunkter i punkt 2:

- *«Utvalget har merket seg kunnskapsgrunnlagets omtale av mange pårørendes situasjon i forhold til hjemmeboende barn og unge voksne med tunge hjelpebehov. I planens innsatsområde for pårørende loves anerkjennelse og veiledning til styrking av pårørende situasjon. Utvalget er i tvil om denne tilnærmingen i tilstrekkelig grad møter pårørendes utfordringer, slik disse er beskrevet i kunnskapsgrunnlaget.*
- *Utvalget vil anbefale at BPAs plass som hjelpetiltak gis en mer utførlig behandling i planen.»*

Bård Kjetil Dahl (R) fremmet følgende forslag til innspill i 2 kulepunkter i punkt 2:

- *«Utvalget ber kommunedirektøren vurdere om en strategi som går ut på en bedre identifisering av barn og unge med utviklingshemming er formålstjenlig,*

der identifiseringa har som mål å gi riktige hjelpetiltak under oppveksten, for å motarbeide utenforskap og de alvorligste konsekvensene det medfører.

- *Utvalget ber kommunedirektøren om at det i forbindelse med strategien om økt frivillighet presiseres at det ikke vil gå på bekostning av ivaretagelsen av sikkerhet for borgerne som mottar tjenester fra frivillige, med en beskrivelse av hvordan rettsikkerheten ivaretas og styrkes.»*

Leder Oddvar Igland (Sp) fremmet forslag til innspill i 2 punkter på vegne av Sp, H og V:

- *«I planen er det flere steder henvist til temaplan oppvekst. For å gi et mer helhetlig bilde av kommunens tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne bør relevante temaer i "Å høre til - temaplan oppvekst" også innarbeides i denne temaplanen.*
- *Under innsatsområde "Familie og pårørende" bør det tas inn en kortfattet omtale av dagens tilbud og tjenester i Asker kommune.»*

Magne Gabrielsen (A) fremmet forslag til innspill i 7 kulepunkter i punkt 2:

- «1) *Helsestasjonen gir råd og veiledning til spebarn og små barn om mulighet for hjelp og veiledning til foreldrene med barn med nedsatt funksjonsevne.*
- 2) *Barn og ungdommer med nedsatt funksjonsevne gis fritidstilbud med og uten foreldrene.*
De gis tilbud om støttekontakt i gruppe og individuelt slik at de kan delta på fritidsaktiviteter.
- 3) *Det gis oppfølging etter skoletid slik at foreldrene kan ha inntektsgivende arbeid.*
- 4) *Det legges til rette for at unge voksne med nedsatt funksjonsevne kan flytte i egen bolig etter fylte 20 år.*
- 5) *Alle med nedsatt funksjonsevne skal ha dagtilbud, DVs aktivitetssenter / varig arbeidstilbud etter gjennomført videregående opplæring.*

- 6) *Familiens/pårørende skal tas med i planlegging og gjennomføring av ulike tilbud til personer med nedsatt funksjonsevne.*
- 7) *Personer med nedsatt funksjonsevne skal ha tilrettelagt helse, aktivitets- og bolig ut ifra deres nedsatte funksjonsevnen.»*

Kommunedirektørens forslag punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Steines (MDG) forslag til kulepunkt 1 i punkt 2 falt mot 3 stemmer (Steine MDG, Gabrielsen og Kjølén, A)

Steines (MDG) forslag til kulepunkt 2 i punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Dahls (R) forslag til 2 kulepunkter i punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Leder Igland (Sp) forslag til 2 kulepunkter i punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Magne Gabrielsens (A) forslag i 7 punkter oversendes uten realitetsbehandling.

Vedtak

1. Temaplan «På lik linje» tas til orientering.
2. Det gis følgende innspill til planen:
 - Utvalget vil anbefale at BPAs plass som hjelpetiltak gis en mer utførlig behandling i planen.
 - Utvalget ber kommunedirektøren vurdere om en strategi som går ut på en bedre identifisering av barn og unge med utviklingshemming er formålstjenlig, der identifiseringa har som mål å gi riktige hjelpetiltak under oppveksten, for å motarbeide utenforskap og de alvorligste konsekvensene det medfører.
 - Utvalget ber kommunedirektøren om at det i forbindelse med strategien om økt frivillighet presiseres at det ikke vil gå på bekostning av ivaretagelsen av sikkerhet for borgerne som mottar tjenester fra frivillige, med en beskrivelse av hvordan rettsikkerheten ivaretas og styrkes.
 - I planen er det flere steder henvist til temaplan oppvekst. For å gi et mer helhetlig bilde av kommunens tjenester til personer med nedsatt

funksjonsevne bør relevante temaer i "Å høre til - temaplan oppvekst" også innarbeides i denne temaplanen.

- Under innsatsområde "Familie og pårørende" bør det tas inn en kortfattet omtale av dagens tilbud og tjenester i Asker kommune.

Saksprotokoll

Arivsak
21/21815

Saksbehandler
Nanette Mia Bohn

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Eldrerådet	09.02.2023	4/23
2 Ungdomsrådet	09.02.2023	4/23
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	09.02.2023	4/23
4 Utvalg for oppvekst	14.02.2023	5/23
5 Utvalg for medborgerskap	16.02.2023	9/23

Temaplan - personer med nedsatt funksjonsevne - høring

Utvalg for medborgerskap har behandlet saken i møte 16.02.2023 sak 9/23

Behandling

Line Johansen (H) fremmet følgende forslag til innspill på vegne av et samlet utvalg:

- *«Forslaget til temaplanen "På lik linje" inneholder mange gode punkter. Utvalg for Medborgerskap vil allikevel peke på noen ting. Det er viktig at den enkelte uavhengig av funksjonsnedsettelse, blir tilbudt forsvarlige tjenester, og opplever tilhørighet i et likestilt Askersamfunn. Utvalg for Medborgerskap mener at Temaplanen "På lik linje" må inneholde mål og strategier for alle grupper med nedsatt funksjonsevne, og foreslår at planen ikke avgrenses til en målgruppe slik forslaget foreligger nå. Her kan man gjerne se til Fredrikstad Kommune sin plan #levemittliv, og hvordan de har utarbeidet sin plan. Utvalget har også merket seg at BPA kun er omtalt én gang i forslaget, og ber om at dette også gis en mer utførlig omtale i temaplanen.»*

Kommunedirektøres forslag punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag punkt 2 ble enstemmig vedtatt med innspill fra Johansen (H).

Vedtak

1. Temaplan «På lik linje» tas til orientering.
2. Det gis følgende innspill til planen:
 - Forslaget til temaplanen "På lik linje" inneholder mange gode punkter. Utvalg for Medborgerskap vil allikevel peke på noen ting. Det er viktig at den enkelte uavhengig av funksjonsnedsettelse, blir tilbudt forsvarlige tjenester, og opplever tilhørighet i et likestilt Asker samfunn. Utvalg for Medborgerskap mener at Temaplanen "På lik linje" må inneholde mål og strategier for alle grupper med nedsatt funksjonsevne, og foreslår at planen ikke avgrenses til en målgruppe slik forslaget foreligger nå. Her kan man gjerne se til Fredrikstad Kommune sin plan #levemittliv, og hvordan de har utarbeidet sin plan. Utvalget har også merket seg at BPA kun er omtalt én gang i forslaget, og ber om at dette også gis en mer utførlig omtale i temaplanen.

Saksframlegg

Arkivsak
22/22972-3

Saksbehandler
Hege Oshaug

Behandles av
Ungdomsrådet
Råd for personer med funksjonsnedsettelse
Utvalg for velferd
Utvalg for medborgerskap

Møtedato
09.02.2023
09.02.2023
14.02.2023
16.02.2023

Å høre til - temaplan for oppvekst- høring

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. *Å høre til - temaplan for oppvekst* tas til orientering
2. Det gis følgende innspill til planen
 - ...
 - ...
 - ...
 - ...

1. Sammendrag og konklusjon

Kunnskapsgrunnlaget til *Å høre til – temaplan for oppvekst* beskriver utfordringsbildet med utgangspunkt i statistikk og analyse, forskning, styringsdokumenter, rapporter og dagens praksis i Asker. Det har vært bred involvering fra medarbeidere i Asker kommune i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget.

Med utgangspunkt i dette er det i temaplanen definert 6 innsatsområder med tilhørende strategier. Strategiene skal gi retning for oppvekstsektorens arbeid de kommende årene.

Utkast til temaplan (vedlegg 1) og tilhørende kunnskapsgrunnlag (vedlegg 2) foreslås

publisert for høring.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Vedtak om utarbeidelse av temaplaner ble fattet i forbindelse med behandling av Handlingsprogram 2020-2023. I utgangspunktet skulle det lages 3 temaplaner for oppvekst; en for barnehage, en for skole og en med tittel Barne- og ungdomstid. Dette ble senere administrativt endret til en temaplan som ivaretar hele oppvekstsektoren og barn og unges fritid.

2.1 Formålet med temaplanen

Temaplan for oppvekst er en strategisk plan for tjenesteområde oppvekst og for andre relevante tjenesteområder. Planen skal bidra til at askersamfunnet tar helhetlig grep om barn og unges oppvekst, også ut over tjenesteområde oppvekst sitt ansvarsområde. Dette krever samarbeid både internt i tjenesteområdet, men også mellom tjenesteområder og med innbyggere, næringsliv og frivilligheten. Arbeidet med og for barn og unge skal vektlegge strategier som er helsefremmende og inkluderende, og som bidrar til livsmestring og opplevelse av å høre til i fellesskapet på alle arenaer - hjemme, i barnehage og skole og i fritiden.

Temaplanen inneholder innsatsområder og strategier som gir retning de neste tolv årene.

2.2 Utfordringsbildet og fokusområder

Barn og unge som vokser opp i Asker kommune har generelt gode levekår med trygge nærmiljøer, tilhørighet i familier hvor foreldre er i jobb og har god helse.

Kunnskapsgrunnlaget for denne temaplanen viser at til tross for dette er det en del barn og unge som opplever at de ikke har et trygt miljø og nettverk med fortrolige venner, at de ikke kan delta i fritidsaktiviteter og at de ikke er så motiverte for skole og fremtiden. Kunnskapsgrunnlaget viser også ulikheter i helse og levekår blant befolkningen i Asker.

2.3 Innsatsområder og strategier

Denne temaplanen er inndelt i følgende seks innsatsområder:

- Fremtidens aktive medborgere
- Helsefremmende og inkluderende praksis
- Helhetlige og koordinerte tjenester
- Familie og nære nettverk
- Trygge og aktive lokalsamfunn

- Utviklingsorienterte tjenester med relevant kompetanse

Til innsatsområdene er 43 tilhørende strategier. Innsatsområdene og strategiene er definert med bakgrunn i kunnskapsgrunnlaget, og beskriver hva kommunen særlig må prioritere for å møte utfordringer og sikre utvikling og måloppnåelse.

2.4 Kunnskapsgrunnlag

Hensikten med kunnskapsgrunnlaget er å utrede og belyse aktuelle temaer og problemstillinger for å legge til rette for gode beslutningsprosesser for temaplanen. Temaplanen må sees i sammenheng med kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for innsatsområdene og strategiene.

Innholdet er hentet fra statistikk og analyse, forskning, styringsdokumenter, rapporter og dagens praksis i Asker.

2.5 Medvirkningsprosesser

Medvirkningsprosessene har vært viktige for utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag og temaplan for at den skal bli så utfyllende og relevant som mulig. Både folkevalgte organer, administrativ ledelse, medarbeidere og fagressurser har bidratt underveis.

Det har ikke latt seg gjøre å få nok innspill fra barn og elever i forbindelse med utarbeidelsen av kunnskapsgrunnlaget. I høringsperioden vil det bli prioritert å få inn deres stemme i større grad gjennom samtaleguider for barn i barnehage og skole, slik at deres synspunkt kan komme frem. I tillegg vil elevrådene og SU være høringsinstanser.

Temaplanen legges ut til offentlig høring. Samarbeidsutvalgene i barnehager og skoler vil bli særlig oppfordret til å gi høringsuttalelse.

2.6 Videre prosess i temaplanarbeidet

Kunnskapsgrunnlag og temaplan sendes på høring i perioden 20. januar til 3. mars 2023. I tillegg legges saken fram for råd og utvalg. Høringsinnspill vil bli vurdert innarbeidet før temaplanen legges fram for 2. gangsbehandling i Utvalg for oppvekst i april 2023. Planlagt sluttbehandling er i Kommunestyret i mai 2023.

2.7 Iverksetting, evaluering og rapportering

Å høre til - temaplan for oppvekst inngår i Asker kommunes plansystem, og følges opp som en del av den ordinære virksomhetsstyringen. Med utgangspunkt i den politisk vedtatte temaplanen, utarbeides administrativ handlingsplan hvor de årlige aktivitetene og prioriteringene vil gjøres. Noen av strategiene vil legges frem som politiske saker, andre vil inngå i det årlige handlingsprogrammet. Virksomhetene får

oppdrag knyttet til strategiene og utarbeider tiltak i sin virksomhetsplan. Oppfølging av tiltakene er en del av lederdialogen mellom virksomhetsleder og kommunalsjef/direktør.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Asker kommune har tilsluttet seg FNs dimensjoner om sosial-, miljømessig- og økonomisk bærekraft. Tjenesteutvikling for barn og unge har relevans for alle de tre bærekraftsdimensjonene med vekt på økt kompetanse for barn og unge knyttet til miljømessig bærekraft, slik at de blir rustet til å ta gode valg for miljø nå og i fremtiden. Videre skal temaplanen bidra til tjenester som fremmer sosial utjevning og likeverdig tilbud og tjenester (sosial bærekraft), hvor inkludering og forebygging av utenforskap vektlegges. Temaplanen skal også gi retning for at vi har tjenester som har kompetanse, arbeidsmåter og er organisert på en måte som bidrar til økonomisk bærekraft.

4. Tidligere behandling

Sak 20/22 om mandat og rammer for denne temaplanen ble behandlet av Utvalg for oppvekst, i møte av 22.03.22. Følgende vedtak ble fattet:

1. Arbeid med temaplan for oppvekst gjennomføres i tråd med de rammer og føringer som fremgår av mandatet med følgende tillegg:
Nytt avsnitt. 6 i kapittel 2:
Temaplanen skal bidra til å videreutvikle kvalitet i skole og barnehage.
Målet
skal være at barnehagebarn/elever blir sett som enkeltindivider og får oppfølging/opplæring som er tilpasset deres individuelle behov.
Nytt kulepunkt under Temaer/problemstillinger som skal utredes:
Temaplanen skal belyse hvordan man kan tilby til mer likeverdig tilbud slik at
kjønnsforskjellene i skole, barnehage og oppvekst blir utjevnet
2. Temaplanen legges frem for kommunestyret for endelig behandling 2. kvartal

Sak om 1. gangsbehandling for denne temaplanen ble behandlet av Utvalg for oppvekst, i møte av 17.01.2023. Følgende innstilling i to punkter ble enstemmig vedtatt:

1. *Å høre til - temaplan for oppvekst* legges ut på høring med høringsfrist 3. mars 2023

Innsatsområdene er:

- Fremtidens aktive medborgere
- Helsefremmende og inkluderende praksis
- Helhetlige og koordinerte tjenester
- Familie og nære nettverk
- Trygge og aktive lokalsamfunn
- Utviklingsorienterte tjenester med relevant kompetanse

2. Saken skal i følgende råd og utvalg i høringsperioden:

- Ungdomsrådet 9. februar 2023
- Råd for personer med funksjonsnedsettelse 9. februar 2023
- Utvalg for velferd 14.februar 2023
- Utvalg for medborgerskap 16.februar 2023

5. Kommunedirektørens vurdering

Innsatsområdene og strategiene i *Å høre til – temaplan for oppvekst* skal bidra til god helse, god utdanning og et mer inkluderende samfunn for barn, unge og familier. For å realisere dette må vi rette oppmerksomheten mot på innbyggernes behov, også når tiltak iverksettes. Det betyr at vi i større grad må ivareta barn og unges stemme, ha et tettere samarbeid med foreldre og generelt fremme en mer inkluderende praksis. I tillegg må det tverrsektorielle arbeidet systematiseres og koordineres.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Å høre til - temaplan for oppvekst - høringsutkast
Kunnskapsgrunnlag - Høringsutkast

Saksprotokoll

Arivsak
22/22972

Saksbehandler
Hege Oshaug

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	09.02.2023	3/23
2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	09.02.2023	5/23
3 Utvalg for velferd	14.02.2023	7/23
4 Utvalg for medborgerskap	16.02.2023	10/23

Å høre til - temaplan for oppvekst- høring

Råd for personer med funksjonsnedsettelse har behandlet saken i møte 09.02.2023 sak 5/23

Behandling

Rådgiver Janita Flem innledet til saken og besvarte spørsmål.

Felles forslag fremmet av May B. Myklebust til innspill til planen:

Planen er først og fremst veldig generell og til tider tungt språk. Språket bør forenkles og gjøres mer leservennlig.

Forebygging: Savner mer om forebygging og oppfølging av barn og unge som sliter, og som trenger en eller annen form for tilrettelegging. Assistenter, miljøarbeidere, støttekontakter mm.

Mobbing/inkludering: Temaplanen burde hatt større plass til bekjempelse av mobbing og utenforskap blant barn og unge med funksjonsnedsettelse. Hvordan skape et inkluderende oppvekstmiljø i Asker.

Transportutfordringer: For mange barn og unge med funksjonsnedsettelse er transport til fritidsaktiviteter en stor utfordring. Hvordan skal kommunen legge til rette for å løse disse utfordringene.

Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Felles forslag fremmet av May B. Myklebust til punkt 2 ble enstemmig vedtatt

Vedtak

1. *Å høre til - temaplan for oppvekst* tas til orientering.
2. Det gis følgende innspill til planen:
 - Planen er først og fremst veldig generell og til tider tungt språk. Språket bør forenkles og gjøres mer leservennlig.
 - Forebygging: Savner mer om forebygging og oppfølging av barn og unge som sliter, og som trenger en eller annen form for tilrettelegging. Assistenter, miljøarbeidere, støttekontakter mm.
 - Mobbing/inkludering: Temaplanen burde hatt større plass til bekjempelse av mobbing og utenforskap blant barn og unge med funksjonsnedsettelse. Hvordan skape et inkluderende oppvekstmiljø i Asker.
 - Transportutfordringer: For mange barn og unge med funksjonsnedsettelser er transport til fritidsaktiviteter en stor utfordring. Hvordan skal kommunen legge til rette for å løse disse utfordringene.

Saksprotokoll

Arivsak
22/22972

Saksbehandler
Hege Oshaug

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	09.02.2023	3/23
2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	09.02.2023	5/23
3 Utvalg for velferd	14.02.2023	7/23
4 Utvalg for medborgerskap	16.02.2023	10/23

Å høre til - temaplan for oppvekst- høring

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 09.02.2023 sak 3/23

Behandling

Rådgiver Janita Flem innledet kort til saken.

Tobias Waage-Bremnes fremmet følgende forslag til nye kulepunkt i punkt 2:

- *«Ungdomsrådet ønsker at temaplan "Å høre til" skal nevne og omtale russetiden.*
- *«Ungdomsrådet ønsker at det legges en strategi for å sikre en mer inkluderende avgangsfeiring for videregående elever.»*

Maia Hollender fremmet følgende kulepunkt til punkt 2.

- *«Ungdomsrådet oppfordrer kommunen til å jobbe for inkluderende russetid med fylkeskommunen og andre kommuner.»*

Nestleder Brage Skarstein fremmet følgende forslag til nytt kulepunkt 2:

- *«Skole burde få en tydeligere og mer selvstendig rolle i temaplanen, enten som eget delkapittel under innsatsområde 1, eller som eget innsatsområde.»*

Hollender fremmet videre følgende 10 kulepunkt til punkt 2:

- *«Ungdomsrådet mener den øverste strategien nevnt på side 11 også burde gjelde for nærområder og lokalsamfunn, ikke kun i utvikling av tjenestetilbudet.*
- *Ungdomsrådet foreslår at barn og unges egne erfaringer og meninger også blir systematisk etterspurt i enkelte plan- og byggesaker som pilotprosjekt i viktige plansaker.*
- *Ungdomsrådet synes det er flott at det legges opp til mer praktisk undervisning, og ønsker mer undervisning utendørs og undervisning utenfor klasserommet.*
- *Ungdomsrådet mener terskelen for tilpasset undervisning bør vurderes å senkes. Tilpasset undervisning bør gjelde enten eleven ligger foran eller bak pensum, eller trenger andre undervisningsformer for å følge pensum. Behov for tilpasset undervisning kan også variere fra fag til fag for den enkelte elev.*
- *Reduserte SFO-priser bør også vurderes som virkemiddel for å øke deltakelsen.*
- *Ungdomsrådet ønsker å sikre tilgjengelige lavterskeltilbud for psykisk helse på hver ungdoms- og videregående skole.*
- *Ungdomsrådet ønsker et punkt om unges første steg inn i arbeidslivet - fra arbeidsuke i 9. klasse til sommerjobb og deltidsjobb.*
- *Det bør tilrettelegges for jobber i lokalsamfunnet, som deltids- og sommerjobber.*
- *Det er viktig med gode forbilder i lokalsamfunnet.*
- *Ungdomsrådet ønsker at unge i kommunen gis mulighet til å påvirke, ikke bare delta, i lokalsamfunnet.»*

Nestleder Skarstein fremmet følgende protokolltilførsel som svar på rådsmedlem Waage Bremnes sitt forslag:

«Dersom Tobias Waage Bremnes sitt forslag "Ungdomsrådet ønsker at det legges en strategi for å sikre en mer inkluderende avgangsfeiring for videregående elever", dersom det blir vedtatt, ønsker nestleder Skarstein følgende protokolltilførsel:

"Dette utvalgsmedlem stiller seg ikke bak forslaget til Waage-Bremnes. Det er ikke kommunens ansvar å legge bånd på russeren sin avgangsfeiring, heller ikke å subsidiere den med lokaler eller andre tilbud fra kommunen.

Siden toppåret i 2009, er antall russebusser i Asker og Bærum halvert, og trenden fortsetter. Russeren er alle over 18 år, og myndige mennesker evner godt å bestemme om de ønsker å ta del i den harde busskulturen, eller bli del av mer lavterskel-grupper. Dersom målet med kommunal innblanding i en privat feiring er større inkludering, er det mer effektivt med tidlig innsats og tiltak i skolen. Kommunen har ingen rolle i en privat feiring, som man står helt fritt til å ikke ta del i. "

Kommunedirektøres forslag punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Tobias Waage-Bremnes forslag til nye kulepunkt i punkt 2 ble vedtatt mot 1 stemme (Skarstein)

Maia Hollenders forslag til nytt kulepunkt i punkt 2 ble vedtatt mot 1 stemme (Skarstein)

Brage Skarsteins forslag til nytt kulepunkt i punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Hollenders forslag til 10 nye kulepunkt i punkt 2 ble vedtatt mot en stemme (Skarstein)

Skarsteins protokolltilførsel ble notert.

Vedtak

1. Å høre til - temaplan for oppvekst tas til orientering
2. Det gis følgende innspill til planen:
 - Ungdomsrådet ønsker at temaplan "Å høre til" skal nevne og omtale russetiden.
 - Ungdomsrådet ønsker at det legges en strategi for å sikre en mer inkluderende avgangsfeiring for videregående elever.
 - Ungdomsrådet oppfordrer kommunen til å jobbe for inkluderende russetid med fylkeskommunen og andre kommuner.
 - Skole burde få en tydeligere og mer selvstendig rolle i temaplanen, enten som eget delkapittel under innsatsområde 1, eller som eget innsatsområde.

- Ungdomsrådet mener den øverste strategien nevnt på side 11 også burde gjelde for nærområder og lokalsamfunn, ikke kun i utvikling av tjenestetilbudet.
- Ungdomsrådet foreslår at barn og unges egne erfaringer og meninger også blir systematisk etterspurt i enkelte plan- og byggesaker som pilotprosjekt i viktige plansaker.
- Ungdomsrådet synes det er flott at det legges opp til mer praktisk undervisning, og ønsker mer undervisning utendørs og undervisning utenfor klasserommet.
- Ungdomsrådet mener terskelen for tilpasset undervisning bør vurderes senkes. Tilpasset undervisning bør gjelde enten eleven ligger foran eller pensum, eller trenger andre undervisningsformer for å følge pensum. Behov for tilpasset undervisning kan også variere fra fag til fag for den enkelte elev.
- Reduserte SFO-priser bør også vurderes som virkemiddel for å øke deltakelsen.
- Ungdomsrådet ønsker å sikre tilgjengelige lavterskeltilbud for psykisk helse på hver ungdoms- og videregående skole.
- Ungdomsrådet ønsker et punkt om unges første steg inn i arbeidslivet - fra arbeidsuke i 9. klasse til sommerjobb og deltidsjobb.
- Det bør tilrettelegges for jobber i lokalsamfunnet, som deltids- og sommerjobber.
- Det er viktig med gode forbilder i lokalsamfunnet.
- Ungdomsrådet ønsker at unge i kommunen gis mulighet til å påvirke, ikke bare delta, i lokalsamfunnet.

Saksprotokoll

Arivsak
22/22972

Saksbehandler
Hege Oshaug

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	09.02.2023	3/23
2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	09.02.2023	5/23
3 Utvalg for velferd	14.02.2023	7/23
4 Utvalg for medborgerskap	16.02.2023	10/23

Å høre til - temaplan for oppvekst- høring

Utvalg for velferd har behandlet saken i møte 14.02.2023 sak 7/23

Behandling

Leder Cecilie Lindgren, H innledet til saken og presentasjon ved saksbehandler Hege Oshaug og Gyri Esman som også besvarte spørsmål.

Oversendelsesforslaget fremmet av Solav Abbas, A:

Temaplan for Oppvekst «Å høre til»:

Planen er først og fremst veldig generell og til tider tungt språk. Språket bør forenkles og gjøres mer leservennlig.

Forebygging:

Savner mer om forebygging og oppfølging av barn og unge som sliter, og som trenger en eller annen form tilrettelegging. Assistenter, miljøarbeidere, støttekontakter mm.

Mobbing/inkludering:

Temaplan «Høre til» burde hatt større plass til bekjempelse av mobbing og utenforskap blant barn og unge med funksjonsnedsettelse. Hvordan skape et inkluderende oppvekstmiljø i Asker?

Transportutfordringer:

For mange barn og unge med funksjonsnedsettelse er transport til fritidsaktiviteter en stor utfordring. Hvordan skal kommunen legge bedre til rette for å løse disse utfordringene?

Forslag fremmet av Hans A. Hveem, H på vegne av H, PP og KrF:

Hovedutvalg for Velferd har følgende innspill til temaplan for Oppvekst «Å høre til»:

Oppvekstplanen er omfattende og god. Hovedutvalg for velferd tror spesielt retningen med tidlig innsats og en helhetlig oppfølging av familier hvor det erfarer utfordringer er viktig. Asker velferdsrab som metodikk bør i større grad anvendes for mestring og utvikling.

Kunnskapsgrunnlaget viser at gutter har på mange områder større utfordringer i skoleløpet enn jenter. Hovedutvalget for velferd ber om at det rettes spesiell oppmerksomhet gutters utfordringer i skoleløpet.

Fysisk aktivitet og lek er helt sentralt for utvikling av balanse, koordinasjon, konsentrasjonsevne og god fysisk og psykisk helse. Forskning viser at den fysiske aktiviteten i befolkningen har gått ned, også blant barn og ungdom, samtidig har vi større utfordringer med psykisk uhelse enn tidligere. Hovedutvalg for Velferd mener Asker kommune bør se på muligheter for å øke den fysiske aktiviteten gjennom oppvekstløpet, for eksempel ved å teste ut piloter for å legge mer undervisning utendørs, særlig i tidlige skoletrinn.

Hovedutvalg for Velferd er opptatt av at vi må øke innenfor skapet for ungdom i Asker, det betyr blant annet at flere må fullføre videregående skole. Det er nødvendig med økt samarbeid med videregående skole for en helhetlig oppfølging. Det er viktig at man ved utfordringer i ungdomstiden for eksempel kan erfare mestring i livet og troen og evnen på å skape sin egen fremtid. Her vil også samarbeid særlig mellom Oppvekst og Velferd være viktig, med sikte på å forenkle overgangen fra ungdom til voksen.

Oversendelsesforslaget fremmet av Solav Abbas, A ble besluttet oversendt uten realitetsbehandling.

Forslag fremmet av Hans A. Hveem, H på vegne av H, PP og KrF ble enstemmig vedtatt til innspill til planen i punkt 2.

Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. *Å høre til - temaplan for oppvekst* tas til orientering
2. Det gis følgende innspill til planen
 - Oppvekstplanen er omfattende og god. Hovedutvalg for velferd tror spesielt retningen med tidlig innsats og en helhetlig oppfølging av familier hvor det erfarer utfordringer er viktig. Asker velferdsrab som metodikk bør i større grad anvendes for mestring og utvikling.
 - Kunnskapsgrunnlaget viser at gutter har på mange områder større utfordringer i skoleløpet enn jenter. Hovedutvalget for velferd ber om at det rettes spesiell oppmerksomhet gutters utfordringer i skoleløpet.
 - Fysisk aktivitet og lek er helt sentralt for utvikling av balanse, koordinasjon, konsentrasjonsevne og god fysisk og psykisk helse. Forskning viser at den fysiske aktiviteten i befolkningen har gått ned, også blant barn og ungdom, samtidig har vi større utfordringer med psykisk uhelse enn tidligere. Hovedutvalg for Velferd mener Asker kommune bør se på muligheter for å øke den fysiske aktiviteten gjennom oppvekstløpet, for eksempel ved å teste ut piloter for å legge mer undervisning utendørs, særlig i tidlige skoletrinn.
 - Hovedutvalg for Velferd er opptatt av at vi må øke innenfor skapet for ungdom i Asker, det betyr blant annet at flere må fullføre videregående skole. Det er nødvendig med økt samarbeid med videregående skole for en helhetlig oppfølging. Det er viktig at man ved utfordringer i ungdomstiden for eksempel kan erfare mestring i livet og troen og evnen på å skape sin egen fremtid. Her vil også samarbeid særlig mellom Oppvekst og Velferd være viktig, med sikte på å forenkle overgangen fra ungdom til voksen.

Saksprotokoll

Arivsak
22/22972

Saksbehandler
Hege Oshaug

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	09.02.2023	3/23
2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	09.02.2023	5/23
3 Utvalg for velferd	14.02.2023	7/23
4 Utvalg for medborgerskap	16.02.2023	10/23

Å høre til - temaplan for oppvekst- høring

Utvalg for medborgerskap har behandlet saken i møte 16.02.2023 sak 10/23

Behandling

Leder Kari Sofie Bjørnsen (H) innledet til saken.

Bjørnsen (H) fremmet følgende forslag til innspill på vegne at et samlet hovedutvalg:

- *«I fortsettelsen av dette arbeidet er utvalget særlig opptatt av medvirkning, klart og enkelt språk, at fellesskapet sammen sikrer innenforskap og gode oppvekstsvilkår for barn og unge, samarbeid mellom kommune, innbyggere, næringsliv og frivillighet. Demokratiarbeid og ytringsfrihet, sammenhengen med andre temaplaner, særlig temaplan for medborgerskap, må sikres. Samarbeid på tvers av kommunens tjenesteområder er en viktig del av dette.»*

Kommunedirektøres forslag punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag punkt 2 ble enstemmig vedtatt med innspill fra leder Bjørnsen (H).

Vedtak

1. Å høre til - temaplan for oppvekst tas til orientering
2. Det gis følgende innspill til planen

- I fortsettelsen av dette arbeidet er utvalget særlig opptatt av medvirkning, klart og enkelt språk, at fellesskapet sammen sikrer innenforskap og gode oppvekstsvilkår for barn og unge, samarbeid mellom kommune, innbyggere, næringsliv og frivillighet. Demokratiarbeid og ytringsfrihet, sammenhengen med andre temaplaner, særlig temaplan for medborgerskap, må sikres. Samarbeid på tvers av kommunens tjenesteområder er en viktig del av dette.